

Izvještaj o radu Savjeta za prava djeteta, za period jun 2021 - jun 2022. godine

Na osnovu člana 11 stav 2 Odluke o Savjetu za prava djeteta („Službeni list Crne Gore“, broj 34/21), podnosim Izvještaj o radu Savjeta za prava djeteta, za period jun 2021 - jun 2022. godina.

Vlada Crne Gore je Odlukom o Savjetu za prava djeteta („Službeni list Crne Gore“, broj 34/21) obrazovala Savjet za prava djeteta, kao privremeno radno tijelo Vlade, utvrdila njegov sastav, djelokrug rada i druga pitanja od značaja za njegov rad.

Navedenom odlukom propisani su zadaci Savjeta, i to:

1) u saradnji sa nadležnim ministarstvom, prati izvršavanje preuzetih obaveza Crne Gore koje proizilaze iz Konvencije o pravima djeteta i drugih međunarodnih dokumenata koji se odnose na zaštitu prava djeteta;

2) prati primjenu propisa koji se odnose na zaštitu prava djeteta i daje inicijative za njihove izmjene;

3) prati implementaciju strateških dokumenata koji se odnose na ostvarivanje prava djeteta, na prevenciju i zaštitu djece od svih oblika nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja i drugih strategija od značaja za ostvarivanje prava djeteta i njihov optimalni razvoj;

4) podnosi Vladi inicijative, predloge, mišljenja i analize koje se odnose na ostvarivanje prava djeteta u Crnoj Gori;

5) koordinira zaštitu i unapređenje prava djeteta u oblastima socijalne i dječje zaštite, zdravstvene zaštite, vaspitanja, obrazovanja i u drugim oblastima od značaja za zaštitu prava i interesa djeteta, posebno u periodu ranog razvoja i adolescencije;

6) unapređuje međuresorni i multidisciplinarni pristup u promociji, prevenciji i zaštiti prava djeteta;

7) unapređuje saradnju nevladinih organizacija, organa državne uprave i lokalne samouprave u procesu implementacije i zaštite prava djeteta;

8) upoznaje javnost o pravima djeteta i obavještava o stanju prava djeteta u Crnoj Gori;

9) razmatra i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava djeteta.

Rješenjem o imenovanju Savjeta za prava djeteta („Službeni list Crne Gore“, broj 59/21) imenovani su članovi Savjeta, i to:

1) dr Dritan Abazović, potpredsjednik Vlade Crne Gore, predsjednik;

- 2) dr Vladimir Leposavić, ministar pravde, ljudskih i manjinskih prava, član;
- 3) mr Milojko Spajić, ministar finansija i socijalnog staranja, član;
- 4) dr Jelena Borovinić-Bojović, ministarka zdravlja, članica;
- 5) mr Sergej Sekulović, ministar unutrašnjih poslova, član;
- 6) Đorđe Radulović, ministar vanjskih poslova, član;
- 7) mr Tamara Srzentić, ministarka javne uprave, digitalnog društva i medija, članica;
- 8) prof. dr Vesna Bratić, ministarka prosvjete, nauke, kulture i sporta, članica;
- 9) Siniša Bjeković, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, član;
- 10) Slavica Bajić, predstavnica Sekretarijata za zakonodavstvo, članica;
- 11) dr Gordana Radojević, direktorica Uprave za statistiku, članica;
- 12) Drago Spajić, direktor Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu, član;
- 13) Milisav Korać, predstavnik NVO, član;
- 14) Sabra Decević, predstavnica NVO, članica i
- 15) Lana Jovanović, predstavnica Mreže zlatnih savjetnika Ombudsmana, članica.

Od konstituisanja Savjeta za prava djeteta održane su dvije sjednice. Prva konstitutivna sjednica je održana u junu 2021.godine i tom prilikom je saopšteno da je Savjet formiran sa ciljem zaštite prava i kreiranja uslova za kvalitetan razvoj djece, da će se baviti između ostalog koordinacijom zaštite i unapređenjem prava djeteta u oblastima socijalne i dječje zaštite, zdravstvene zaštite, vaspitanja, obrazovanja i drugim oblastima od značaja za zaštitu prava i interesa djeteta, posebno u periodu ranog razvoja i adolescencije. Na prvoj sjednici usvojen je i Poslovnik o radu.

Druga sjednica je održana u novembru 2021.godine. Na drugoj sjednici je prezentovan model Dječje kuće (Barnahus), kao multidisciplinarni model za zaštitu djece od nasilja, posebno seksualnog nasilja i teških oblika fizičkog zlostavljanja djece.

U vezi sa zaključkom sa sjednice Savjeta da se započne sa procesom formiranja Dječje kuće Sekretarijat Savjeta je kontinuirano održavao sastanke sa ključnim akterima, nadležnim institucijama, UNICEF-om, Savjetom Evrope i potencijalnim donatorima.

U skladu sa Strategijom za prevenciju i zaštitu djece od nasilja za period 2017– 2021. i prioritetima prepoznatim od strane Savjeta za prava djeteta, predstavništvo UNICEF-a u Crnoj Gori izrazilo je snažnu podršku procesu uspostavljanja Dječje kuće (po uzoru na Barnahus) kao multidisciplinarnog modela za rješavanje pitanja nasilja nad djecom. S tim u vezi, predstavništvo

UNICEF-a je izrazilo spremnost da u procesu uspostavljanja Dječje kuće obezbijedi najbolju ekspertizu koja je dostupna u Evropskoj uniji kako bi se osigurala primjena međunarodnih standarda u skladu sa Konvencijom o pravima djeteta i preuzela najbolja iskustva iz zemalja koje su nedavno prošle kroz proces uspostavljanja ove usluge. Stoga je predstavništvo UNICEF-a postiglo dogovor o budućim zajedničkim aktivnostima sa Savjetom Evrope u cilju zajedničke podrške i mobilizacije ljudskih i finansijskih resursa prilikom uspostavljanja ove multidisciplinarne usluge.

Barnahus (što doslovno znači Dječija kuća) predstavlja djeci prilagođen, interdisciplinarni centar za djecu žrtve i svjedoke, gdje se djeca intervjušu i medicinski ispituju u forenzičke svrhe, vrsi se sveobuhvatna procijena i dobijaju sve relevantne terapijske usluge od odgovarajućih stručnjaka. Barnahus potiče iz modela zastupanja dece usvojenog u SAD 1980-ih. Prvo ga je 1998. godine sproveo Island, a zatim druge nordijske zemlje (Švedska, Norveška, Grenland, Danska).

Urađen je predlog Mape puta za uspostavljanje Dječje kuće/Barnahus u Crnoj Gori, koji je usaglašen sa ekspertskim timom Savjeta Evrope i dat je pregled neophodnih preduslova i aktivnosti koje se moraju sprovesti kako bi se osiguralo uspostavljanje ove multidisciplinarne usluge na način kako to predviđaju međunarodni standardi i najbolje prakse u oblasti zaštite djeteta od seksualnog iskorišćavanja i zlostavljanja i najtežih oblika nasilja. U dokumentu je dat i vremenski okvir za sprovođenje svake od navedenih aktivnosti, kao i institucije i/ili organizacije koje će biti odgovorne za njih. Dokument u drugom dijelu navodi neophodne aktivnosti za uspostavljanje i usluge Skloništa za djecu žrtve nasilja. UNICEF i Savjet Evrope takode rade na iznalaženju neophodnih finansijskih sredstava kako bi pružili neophodnu podršku procesu uspostavljanja Barnahusa u Crnoj Gori.

Treća sjednica Savjeta, koja je bila planirana za januar 2022.godine nije održana zbog poznatih problema u funkcionisanju rada Vlade.

19. jula 2021. formirana je Radna grupa za rani razvoj djeteta kao radno tijelo revitalizovanog Savjeta za prava djeteta. Predsjedavajući radne grupe je ministarka zdravlja, a članovi su predstavnici: Ministarstva finansija i socijalnog staranja, Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta, Instituta za javno zdravlje, Doma zdravlja Podgorica, Zajednice opština, nevladinih organizacija „Naša inicijativa“, „NARDOS“ i „Udruženje Roditelji“ a pridruženi članovi su šef Predstavništva UNICEF-a i predstavnik Delegacije EU.

Zadatak ove radne grupe je između ostalog i promocija izrade Strategije za rani razvoj djeteta i praćenje implementacije trogodišnjeg projekta „EU i UNICEF za rani razvoj djeteta u Crnoj Gori“ (2020-2023).

Prvi sastanak održan je 22. jula 2021. godine. Tokom sastanka predstavljen je napredak u implementaciji projekta „EU i UNICEF za rani razvoj djeteta u Crnoj Gori“ i dalji koraci. Na sastanku su najavljene pripremne aktivnosti za izradu Strategije ranog razvoja djeteta, kao u izradu Situacione analize ranih intervencija u Crnoj Gori (u okviru partnerstva EU i UNICEF-a pod nazivom „Regionalni projekat za ublažavanje uticaja pandemije COVID-a-19 na djecu i porodice na Zapadnom Balkanu i Turskoj“).

Nakon toga, je održano više sastanaka sa ciljem planiranja narednih koraka u pogledu izrade strateškog dokumenta za rani razvoj djeteta. Svi partneri na projektu „EU i UNICEF za rani razvoj djeteta u Crnoj Gori“ nastoje da se projektne aktivnosti sprovedu što je moguće efikasnije u narednom periodu.

Osim ove Radne grupe dogovoreno je formiranje i Radne grupe za siromaštvo, kao i Radne grupe za djecu sa smetnjama u razvoju.

Urađen je Predlog nacrta Plana rada Savjeta za prava djeteta za 2022. godinu. Nacrt je zasnovan na prioritetima i obavezama države koje proizilaze iz konvencije UN o pravima djeteta, nacionalnih strateških dokumenata kao i preporuka iz poslednjeg izvještaja Evropske komisije za Crnu Goru.

U junu 2021. godine osnovan je Poslovni savjet UNICEF-a, koji je osnovan u cilju unapređenja koordinacije i zajedničkih akcija privatnog sektora i UNICEF-a a koji će doprinijeti rješavanju prioritetnih pitanja prava djeteta. Poslovni savjet je koordinirao izradom Akcionog plana za mlade koji je proistekao kao rezultat rada privatnog sektora, UNICEF-a i Kabineta potpredsjednika Vlade. U radu poslovnog savjeta UNICEF-a uključen je i predstavnik Savjeta za prava djeteta.

Dana 16.10.2021. realizovana je prva aktivnost Savjeta za prava djeteta, na čelu sa predsjednikom Dritanom Abazovićem. Aktivnost je bila edukativnog karaktera i organizovana je u saradnji sa NVO „Roditelji“, za djecu iz socijalno ugroženih porodica koja su korisnici Igračkoteke i Razvojnog centra. Tom prilikom su se djeca, na interaktivan način, upoznala sa definicijom Vlade, njenom funkcijom, poslovima koje obavlja, kao i njenim značajem za društvo.

Povodom Dana djeteta, 20. novembra, organizovana je aktivnost sadnje drveća Savjeta za prava djeteta, na čelu sa predsjednikom Dritanom

Abazovićem. Tom prilikom je, u saradnji sa gradskim preduzećem „Zelenilo“ d.o.o. Podgorica, zajedno sa učenicima Osnovne škole “Savo Kažić” na Barutani posađeno 28 sadnica drveća, sve u cilju edukacije djece i afirmacije zaštite životne sredine.

Savjet za prava djeteta, na čelu sa predsjednikom Dritanom Abazovićem je 03.03.2022. organizovao sportsko-rekreativno druženje za 30 djece koja su korisnici programa NVO „Centar za prava djeteta Crne Gore“. Tom prilikom je, u saradnji sa predsjednikom Košarkaškog saveza Crne Gore Nikolom Pekovićem, svakom djetetu poklonjena košarkaška lopta i dres reprezentacije sa njihovim prezimenima. Nakon toga, predsjednik Savjeta za prava djeteta Dritan Abazović posjetio je prostorije NVO „Centar za prava djeteta Crne Gore“, gdje je održan sastanak sa direktoricom gospođom Rajkom Popović, tokom kojeg su predstavljene aktivnosti Centra, kao i problemi sa kojima se nevladina organizacija suočava, uz razmatranje mogućnosti daljeg unapređenja saradnje.

Povodom 02. aprila, Svjetskog dana osoba sa autizmom, organizovana je još jedna aktivnost Savjeta za prava djeteta, na čelu sa predsjednikom Dritanom Abazovićem. Tim povodom je, uz podršku gradskog preduzeća “Zelenilo” d.o.o. Podgorica, zajedno sa učenicima Osnovne škole “Radojica Perović” posađeno 65 sadnica drveća, koliko i škola broji odjeljenja, u cilju promovisanja i afirmisanja prihvatanja različitosti, kao i podsticanja inkluzivnog obrazovanja.

Od kada je osnovan Savjet za prava djeteta učinjen je pomak u oblasti zaštite prava djece od nasilja (kontinuirano se preduzimaju aktivnosti na uspostavljanju Dječje kuće (Barnahus) i skloništa za zaštitu djece od nasilja.

Takođe je postignut napredak u implementaciji projekta „EU i UNICEF-a za rani razvoj djeteta u Crnoj Gori“ i obavljene pripremne aktivnosti za izradu Strategije ranog razvoja djeteta, kao u izradu Situacione analize ranih intervencija u Crnoj Gori.

U cilju smanjenja stope siromaštva, odnosno pružanja podrške djeci ranog uzrasta, naročito u periodu krize koju je izazvala pandemija, Vlada Crne Gore uvela je pravo na dječiji dodatak za djecu uzrasta od 0 do 6 godina. Takođe, od oktobra pravo na dječji dodatak ostvarivaće sva djeca do 18 godina. U cilju pružanja podrške porodicama sa djecom i smanjenja rizika, Vlada je takođe obezbjedila za sve učenike osnovnih škola besplatne udžbenike. S propisivanjem prava na besplatne udžbenike za osnovu školu na teret budžeta države stvaraju se pretpostavke za jednaku dostupnost osnovnog obrazovanja za sve i osigurava se ravnopravnost.

PREDSJEDNIK VLADE

dr Dritan Abazović